

BILDANDE AV FENNINGBERGETS NATURRESERVAT I MALUNGS KOMMUN

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat. Området är ett platåberg på ca 744 ha och består av en skogsmyrmosaik med barnaturskog omväxlande med magra myrar på höjdplatån samt gammal granskog i de bördiga sluttningarna. Reservatets slutliga gränser utmärks i fält.

Länsstyrelsen fastställer samtidigt skötselplanen, enligt bilaga 3, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Fenningberget
Kommun	Malung
Län	Dalarna
Församling/socken	Lima socken
Naturgeografisk region	Vågig bergkullterräng
Fastigheter	Del av Husom 2:11; 4:16; 5:6; 9:4; 20:5; 21:1; 22:4 Del av Torgås 2:1; 4:1; 5:5; 5:6; 5:11; 6:4; 7:4; 10:15; 13:1; 15:1; 18:14; 19:1; 20:1; 17:6 Del av Valla 2:5; 2:6
Nyttjanderätter mm	Jakträttsupplåtelse Bergvik skog, Husoms jaktlag, Matsåsens jaktlag
Areal	Total areal: 744 ha Landareal: 735 ha Produktiv skogsmark: 541 ha

Syfte med naturreservatet

Bevara biologisk mångfald

Främsta syftet med reservatet är att bevara det stora väglösa vildmarksområdet med dokumenterat höga naturskogsvärden på bergets platå liksom i de frodiga slutningsskogarna. Artrikedomen är hög med fynd av en rad hotade arter. Områdets storlek och variation på biotoper ger goda förutsättningar för en fortsatt långsiktigt god bevarandestatus för de arter och livsmiljöer som återfinns här. Det under förutsättning att området lämnas i naturlig utveckling utan skogsbruksåtgärder. Efterliknande av naturliga störningsregimer som brand kan om möjligt, i begränsad skala, ges utrymme för i områdets skötsel.

Tillgodose områden för friluftsliv

Områdets storslagenhet ska kunna upplevas i största möjliga mån utan att naturmiljöerna påverkas i negativ riktning. De biologiska värdena är dock huvudskälet till naturreservatet och sätts därmed i första rummet vid avvägningen mellan olika intressen då föreskrifter och skötselanspråk fastläggs.

Syftet ska nås genom:

Föreskrifter för området

Området skyddas mot rationellt skogsbruk och andra verksamheter som kan äventyra de livsmiljöer samt växt och djursamhällen som är knutna till naturskogen.

För att tillvarata områdets friluftslivsvärden samt att kanalisera densamma ges möjlighet att via befintlig skoterled besöka området. Förutom denna skoterleden samt den likaledes befintliga slogboden vid Morsjön bedöms inte ytterligare anläggningar behöva uppföras.

Skötsel enligt skötselplan

Informationstavlor sätts upp samt skoterled märks upp i terrängen för att vägleda besökande.

För att kontrollera att efterlevnad av föreskrifter sker samt att eventuella störningar eller slitage av områdets naturmiljöer inte uppkommer ska regelbunden tillsyn ske. Dessa kontroller kommer också att ligga till grund för fortsatta ställningstaganden av reservatets föreskrifter och skötselbehov. Även undersökningar över hotade arters bevarandestatus och utveckling kommer att göras.

Skäl för beslut

Prioriterade bevarandevärden

Biologisk mångfald

Områdets storlek och dess naturskogskaraktär är de främsta skälen till beslutet. Här återfinns naturmiljöer och arter som för sin existens måste undantas från alla former av skogliga åtgärder. Branter och raviner har utvecklat skogsmiljöer som gynnat en mängd arter med speciella krav. Variationen i substrat och träddimensioner i kombination med hydrologisk påverkan och lång skoglig kontinuitet har medfört en stor artrikedom, flera av de noterade arterna har en extremt stor hotbild. Långt broktagel, norsk näverlav, broktagel, skuggnål och skuggkraterlav är några av de hotade arter kryptogamer som påträffats. I slutningsskogarna återfinns den till naturskog beroende tretåiga hackspetten. Fenningberget utgör ett viktigt kärnområde för hotade arter i ett omgivande skogslandskap som annars är hårt brukat. Området utgör i ett längre perspektiv en viktig länk för spridningsmöjligheter av de till naturskogen knutna arterna.

Friluftsliv

Området är idag inte särskilt välbesökt av allmänheten. Älgjakten torde vara den största tilldragelsen för området. I viss mån också fiske i några av de små tjärnarna samt periodvis allmänt naturintresserade som besöker området för att uppleva bergets storslagenhet. För framtiden kan förväntas ett större besöksantal då naturreservatet blir känt för allmänheten i större grad. De biologiska värdena är även i fortsättningen överordnade andra värden. Av det skälet kommer skoterbesökande att hänvisas till en uppmärkt led. Skulle det visa sig att störningar på vegetation eller djur- och växtsamhällen i övrigt orsakar påtaglig skada kan tillåtlighet för att färdas med skoter att övervägas. För att bibehålla karaktären av vildmark liksom att värna områdets höga naturvärden kommer inga ytterligare anläggningar att tillåtas vare sig det gäller det rörliga friluftslivet, jaktutövning eller fiskeintressen.

Miljömål

Utifrån regeringens proposition 2000/01:130 tog riksdagen i november 2001 beslut om generations- och delmål för 14 av de 15 miljö kvalitetsmål som tidigare antagits av riksdagen. Ett av dessa nationella miljö kvalitetsmål heter Levande skogar vilket har ett delmål som säger att ytterligare 320 000 ha skyddsvärd skogsmark i landet ska skyddas som naturreservat till år 2010, räknat från 1998.

Detta beslut om att skydda Fenningbergets naturreservat bidrar till att uppfylla kvalitetsmålen i miljömålet "Levande skogar".

Motiv för bildande av naturreservat

Skyddsform

Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov kan bäst tillgodoses genom bildande av naturreservat.

Beslutet följer de riktlinjer som gäller för länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken

Planeringsbakgrund

Fenningberget har bedömts ha ett regionalt naturvårdsvärde. Det är områdets värde av naturskog som ger detta. I den urskogsinventering som genomförts i landet har Fenningberget fått näst högsta klass (II). Myrarna på berget har av Sjörs fått klass III, vilket är den lägsta klassen skyddsvärda myrar. I Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering har tre delområden noterats för sina naturvärden.

Reservatsföreskrifter

För att säkerställa syftet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet och som anges i skötselplanen. Detsamma gäller för uppföljning av kvalitetsmål.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle,
3. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning,
4. gödsla, sprida aska eller använda bekämpningsmedel,
5. framföra motordrivet fordon i terrängen, gäller både barmark och snötäckt mark, med följande undantag:
 - transportera ut älg med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation,
 - framföra skoter på av länsstyrelsen markerade skoterleder då marken är snötäckt,
 - för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende. Insatsen ska omgående anmälas till länsstyrelsen,
6. uppföra permanenta jaktpass samt röja för sikt- eller skjutgator. Jaktgränser, stigar till jaktpass e dyl. får ej markeras permanent,
7. jaga annat än älg, rådjur, hare, räv, mink, tjäder, orre och ripa,
8. bedriva jakt med fälla eller snara. Undantag gäller minkfällor,
9. upplåta korttidsjakt inom naturreservatet. Eventuella jaktgäster måste medfölja nyttjanderättsinnehavaren,
10. plantera in växter eller djur,

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

11. sprida kalk.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av leder och andra anläggningar för friluftslivets behov,

2. skötsel enligt skötselplan såsom röjningar och eventuella naturvårdsbränningar,
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och reservatets syfte.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar,
2. framföra motordrivet fordon i terrängen, gäller både barmark och snötäckt mark, med följande undantag
- framföra skoter på av länsstyrelsen markerade skoterleder då marken är snötäckt,

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (t.ex. insekter),
4. genomföra eller bedriva tävlingar, lägerverksamhet och andra större eller återkommande organiserade arrangemang,
5. cykla eller rida.

Motiv till föreskrifter, undantag mm

I punkterna A1, A3, A4, A5, och A11 förbjuds sådana aktiviteter som kan störa den naturliga utvecklingen hos vegetationstyper och naturskogens växter och djur.

I punkt A2 förbjuds alla former av avverkningar och skogsskötselåtgärder, vilket är en förutsättning för att områdets naturvärden bibehålls. Denna föreskrift innebär att bestämmelserna i skogsvårdslagen och skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog inte ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Punkterna A6-A9 reglerar jakten. Punkten A6 reglerar bl.a. jaktpass och dess utseende. Tillfälliga jaktpass av naturmaterial får uppföras. Taköverbyggnad får under jakten bestå av en presentmen denna får ej permanent vara kvar i skogen. Punkt A7 föreskriver för vilka arter som jakt är tillåtet. Jakt är tillåtet på de arter vilka är allmänt förekommande i skogslandskapet som helhet eller har historiskt stor jaktlig betydelse för lokalbefolkningen. Efter en samlad avvägning mellan allmänna och enskilda intressen kan en fortsatt jakt på uppräknade vilt anses acceptabelt. Punkt A8 förbjuder jakt med fällor och snara. Jakt med fällor bedöms ej vara av samma starka intresse som annan jakt, utan bedrivs främst i beståndsreglerande syfte. Utgångspunkten bör därför vara att endast tillåta jakt med fällor om det finns skäl att reglera specifika arter. Utestående fällor minskar också upplevelsen av ett "orört" område och kan upplevas negativt av friluftslivet. Undantag för minkfällor medges för att minkjakt är motiverad ur naturskyddssynpunkt och att fällfångst är den enda realistiska jaktmetoden. Punkt A9 tar upp former av nyttjanderättsavtal gällande jakt. Jaktutövarna inom naturreservatet ska ha en ingående kunskap om områdets naturvärden/skyddsbehov och vilka hänsyn som behövs när det gäller bl.a. jaktens omfattning och utövning.

Punkt A10 förbjuder införsel av främmande arter. Områdets växt- och djurvärld ges därmed förutsättningar att utvecklas naturligt. Undantag medges för den utsättning av fisk som sedan tidigare förekommit och inte påverkar övriga naturmiljöer som skogsmiljöerna och myrkomplexet.

Punkt A11 förbjuder kemisk påverkan på mark- och vatten, påverkan som skulle kunna skada områdets biologiska värden.

Punkterna B 1-B 3 medger att vissa åtgärder får vidtas i reservatet. Länsstyrelsen bedömer att nyttan med dessa åtgärder är avsevärd. De delar som är i restaureringsbehov kräver åtgärder för att höga naturvärden ska uppnås. Information om reservatet samt anläggningar för friluftslivet bedöms idag ofta som högst angeläget för att tillmötesgå det rörliga friluftslivet. Forskning och uppföljning ingår som en naturlig del i reservat av denna karaktär.

Punkt C1 inskränker allmänhetens nyttjande av området. Skogens träd är grunden för reservatets värde och får inte skadas. Matsvamp och bär får givetvis plockas i reservatet.

Punkt C3. Förekomsten av ett flertal värdefulla, ofta rödlistade, organismer motiverar skydd mot sådan plockning och insamling som kan inverka menligt på berörda populationer. Det är dock angeläget att undersökningar och insamlingar som förbättrar kunskapen om reservatets organismvärld kan ske. Normalt bör sådana undersökningar kunna medges under förutsättning att de har ett allmänt intresse, att undersökningsmetoden inte orsakar bestående skada och att resultaten tillgängliggörs.

Punkterna C2, C4-C5. Fler besökare i reservatet är normalt positivt. Naturreservatet består till stor del av lösa jordarter i bäckdalar, slutningsskogar och myrkomplex. Länsstyrelsen vill med dessa föreskrifter förhindra att reservatets syfte att skydda biologisk värdefulla naturmiljöer inte påverkas negativt. Skotertrafik utanför leden skulle medföra risk för slitageskador på växtligheten liksom utgöra en allvarlig störning på områdets djurliv. Att cykla eller rida kan, om det sker på olämpliga ställen, få förödande konsekvenser för dessa miljöer. Olika organiserade arrangemang kan, om de bedrivs i olämplig omfattning, sätt, plats eller tid, störa andra besökare och negativt påverka naturmiljön. För att kunna inrikta den organiserade verksamheten till en hållbar och miljöanpassad sådan, krävs därför tillstånd. Länsstyrelsen kan då ställa villkor och anvisa passande plats etc. Det är inte förbjudet att tälta i reservatet och inte att elda under förutsättning att man tar hänsyn och inte stör häcknings- och spelplatser och inte skadar växande eller döda träd. Kan man inte ta med sig egen ved går det bra att plocka torra kvistar från marken eller bryta torrgrenar från växande träd utan att de skadas. Däremot får man t ex inte elda med delar av torrakor och stubbar eller liggande döda träd, sk lågor.

Ärendets handläggning

Området är känt sedan mycket långt tillbaka för sina naturskogsvärden. Inventeringar av urskogar 1979-1981 fastslog områdets höga skogliga värden vilket dokumenterades i boken "Dalarnas urskogar". Området har också därefter inventerats i olika omgångar. Skogsstyrelsen har pekat ut tre nyckelbiotoper. Likaså har i Länsstyrelsens regi fördjupade inventeringar skett av området. En avverkningsanmälan år 2002 initierade planerna på att skydda området. Delar av det avverkningsanmälda skogsbeståndet blev därvid beslutat som interimistiskt reservat. Området i sin helhet godkändes för reservatsbildande år 2002 varefter ett skogsvärderinguppdrag lades ut. Informationsmöten skedde samma år med de ca 46 sakägare som berördes av reservatsplanerna. Förhandlingar har sedan dess pågått och har även skett mot olika grupperingar av sakägare. Hösten 2007 återstod endast en fastighet att avtala om varvid Länsstyrelsen i november 2007 remitterade förslag till beslut till berörda sakägare och myndigheter.

Synpunkter har kommit från Lima motorsällskap samt Lars-Åke Bois om ytterligare leder in i reservatet med motivering till kortare färdväg. Synpunkterna lämnas efter en samlad avvägning utan åtgärd. Lima JvK, Matsåsens viltvårdförening, Husoms jaktlag liksom Malungs kommun anför skäl till att jaga efter jakttabellen. Länsstyrelsen anser att en generös hållning redan finns till jakten och som visar sig i de uppräknade jaktbara vilten. Lima Besparingsskog vill ha förslag hur länsstyrelsen tänker ersätta bolaget för användandet av vägen. Eventuella justeringar i andelstal bör utredas och vid behov regleras detta. Frågan överläts till och bevakas av förvaltningsenheten. Övriga synpunkter har mest handlat om redaktionell karaktär vilka har justerats.

Upplysningar

Dispens från föreskrifter mm

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Ersättningstalan

Förhandling om ersättning pågår mellan staten och sakägare. Reglerna för sådan ersättning återfinns i 31 kap. 4, 5 och 13 § § miljöbalken. Av 31 kap. 13 § framgår att sakägare under de förutsättningar som där anges måste väcka talan hos miljödomstolen inom ett år från det att beslutet vunnit laga kraft för att inte förlora sin rätt till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras enligt vad som anges i 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm. Beslutet delges också berörda sakägare. Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft omedelbart, även om beslutet överklagas.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 4 (formulär 6).

Beslutande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Maria Norrfalk.

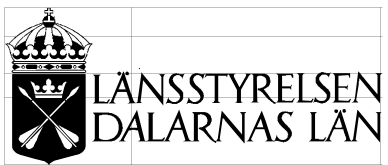
I den slutliga handläggningen deltog även jurist Gunilla Garbergs, planarkitekt Beate Löfvenberg, antikvarie Agneta Nilsson, tf funktionssamordnare Jemt Anna Eriksson och naturskyddshandläggare Raimo Laurila, den sistnämnde föredragande.

Maria Norrfalk

Raimo Laurila

Bilagor:

Bilaga 1	Översiktskarta
Bilaga 2	Beslutskarta
Bilaga 3	Skötselplan
Bilaga 4	Överklagningsformulär (till de som delges)

BESLUT

10 (10)

2007-12-18

511-3538-02

Sändlista: (Sändlistan borttagen i webbversion)

Skötselplan för Fenningbergets naturreservatet

Bild från Långtjärnen

Innehåll:

1. BESKRIVNINGSDDEL	
1.1 Administrativa data	2
1.2 Historisk och nuvarande markanvändning	2
1.3 Beskrivning av området	3
1.4 Källförteckning	5
2. PLANDEL	
2.1 Syfte med naturreservatet	5
2.2 Prioritering mellan bevarandevärden.....	6
2.3 Skötselområden med kvalitetsmål och åtgärder.....	6
2.4 Jakt och fiske.....	9
2.5 Dokumentation och uppföljning.....	10
2.6 Revidering av skötselplan.....	10
2.7 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder.....	10
Bilagor:	10

1. BESKRIVNINGSDDEL

1.1 Administrativ data

Namn	Fenningberget
Objektnummer	Dos id:1001210 RegDos id: 2013393
Län	Dalarna
Kommun	Malung
Markslag:	
Barrblandskogar	304 ha
Ungskogar och hyggen	141 ha
Impediment	37 ha
Myr	157 ha
Vatten	9 ha
Anläggningar	Slogbod Skoterled

1.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Skogsmark

Hela massivet är svagt påverkat av gammalt skogsbruk. Dimensionsavverkningar med måttlig genomhuggningsgrad ligger långt tillbaka i tiden. I området finns några hyggen upptagna i modern tid som smala hyggen som skär tvärs över berget i öst-västlig riktning, ofta med dålig föryngring i det tjocka ljungtäcket. På ett av dessa har planterats främmande trädslag. Det höga läget samt bergets branta sidor är förmodligen huvudorsakerna till att det idag är relativt lite avverkat på bergsplatån. Det finns dock två vägar som har byggts relativt högt upp på bergssidorna. Slutningskogarna har till skillnad mot platån de senaste decennierna utsatts för avverkningar vilket medfört hyggen och ungsskogar långt upp på bergssidorna.

Jakt, fiske och övriga fritidsaktiviteter

Den stora väglösa skogs-myrmosaiken på bergsplatån inbjuder till naturbesök. Framför allt är det älgjakten, som regel är i dessa trakter, det som lockar flest besökare. Jakten har alltid haft stor betydelse i dessa delar av länet. Områdets variationsrika miljöer kan anses ha goda förekomster av vilt. Tjärnar och sjöar, 17 till antalet, har ursprungligen varit fisktomma men på senare år har åtminstone i två sjöar planterats in fisk. Föreskrifterna behandlar inte fisket som också bedrivs i liten skala. Förutom jakt och sportfiske har området sporadiska besökande med syftet att uppleva områdets vildmarkskänsla och de fina vyerna över

omkringliggande landskap. Hur många besökande det kan röra sig om är svårbedömt.

1.3 Beskrivning av området

Geovetenskap

Bergets skarpt markerade siluett framträder skarpt i landskapet med sina branta sluttningar och flacka högplatå. Bergsmassivets högsta punkt ligger på 696 meter över havet medan omgivande marker ligger på drygt 500 m ö h. Berggrunden består av dalasandsten och konglomerat. Ovanpå den ligger en hätta av diabas av olika ålder. Efter att inlandsisen slipat av kanterna på berget lämnade den ett lager av morän. På ett flertal ställen är moräntäcket tunt och inte sammanhängande och berget går i dagen. Platån består till stor del av myrar som bryts av med skogklädda moränryggar och fastmarksholmar.

Biologi

Granskog av frisk ristyp dominerar området och ställvis har mycket gamla granar påträffats. Åldrar över 300 år har dokumenterats. Skogen är lågvuxen i höjdlägena, ofta med toppbrutna granar och lågvuxna björkar. Bergets sluttningar uppvisar en tydlig diabaspåverkan med kraftig granskog med örtrik markvegetation på många ställen. Här återfinns naturmiljöer och arter som för sin existens är beroende av att alla former av skogliga åtgärder undviks. Variationen i substrat och träddimensioner i kombination med hydrologisk påverkan och lång skoglig kontinuitet har medfört en stor artrikedom bland kryptogamer, flera arter med extremt stor hotbild. Fågellivet är förhållandevis trivialt på höjdplatån. Här samsas fågelarter med såväl nordlig som sydlig utbredning. I sluttningsskogarnas frodiga granskogar trivs tretåig hackspett som finns i flera par. Kungsörnen ses regelbundet under födosök i området. Av den högre faunan kan nämnas björnen vars ide har påträffats på berget. Växtlivet på platåns skogs-myrmosaik är sparsamt med tuvullskärr mellan granbevuxna höjder och talldominerade övergångar med ljungmattor.

Förteckning över intresanta arter funna vid Fenningberget:

Art	Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Kategori
Lavar	Varglav	<i>Letharia vulpina</i>	NT
	Broktagel	<i>Bryoria bicolor</i>	VU
	Violettgå tagellav	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	NT
	Skuggblåslav	<i>Hypogymnia vittata</i>	S2
	Knottrig blåslav	<i>Hypogymnia bitteri</i>	NT
	Lång broktagel	<i>Bryoria tenuis</i>	EN
	Skuggkraterlav	<i>Gyalecta friesii</i>	VU

	Skrovellav	<i>Lobaria scrobiculata</i>	NT
	Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT
	Solfjäderlav	<i>Cheiromycina flabelliformis</i>	NT
	Skuggnål	<i>Chaenotheca sphaerocephala</i>	VU
	Brunpudrad nållav	<i>Chaenotheca gracillima</i>	NT
		<i>Trapeliopsis pseudogranulosa</i>	RH
		<i>Arthonia apatetica</i>	RH
		<i>Kobereiella wimmeriana</i>	RH
Svampar	Ullticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	S3
	Gränsticka	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	NT
	Rynkskinn	<i>Phlebia centrifuga</i>	NT
	Kötticka	<i>Leptoporus mollis</i>	S2
	Violmussling	<i>Trichaptum laricinum</i>	NT
	Ostticka	<i>Skeletocutis tschulymica</i>	
	Doftskinn	<i>Cystostereum murrarii</i>	NT
Mossor	Vågig sidenmossa	<i>Plagiothecium undulatum</i>	S3
	Kantvitmossa	<i>Sphagnum quinquefarium</i>	S2
Fåglar	Tretåig hackspett	<i>Pcoides tridactylus</i>	VU

Kategorier:

1. Rödlistade arter enligt ArtDatabanken 2005. (RE)Försvunnen, (CR) Akut hotad, (EN) Starkt hotad, (VU) Sårbar, (NT) Missgynnad, (DD) Kunskapsbrist
2. Regionalt hotad art (RH)
3. Signalarter enligt Skogsvårdsstyrelsen. (S1) Lågt signalvärde, (S2) Medelgott signalvärde, (S3) Högt signalvärde.

Kulturhistoria

Inom reservatsområdet finns inga kända fornlämningar. Det kan dock nämnas två fäbodrar i omedelbar anslutning till berget, Norra och Södra Fenningberget. Norra Fenningbergets fäbod är vackert belägen vid kanten av Fenningsjön, mellan de stora bergsmassiven Fenningberget och Horrmundberget. Den småkuperade vallen är till större delen helt öppen med enstaka enbuskar, medan de torra moränkullar, som finns här och var, är bevuxna med torr barrskog eller enesnår. Bebyggelsen består till stor del av äldre, omålade timmerhus samt några moderna sportstugor. Norra Fenningberget har anor åtminstone tillbaka till 1600-talet. Här har djurbesättning bestående av getter, får och kvigor betat i långliga tider. Fäboden hyser flera intressanta, sällsynta växter och har dessutom ett tilldragande yttre. Några tydliga spår av mulbetning kan inte iaktas på berget, varken nya eller gamla. Vid förra sekelskiftet torde ändå berget vara påverkat av betning.

Friluftsliv

En skoterled går över berget i syd-nordlig riktning. Den leder via ett av de två stickspåren till en slobod vid Morsjön med fina vyer åt söder över omgivande landskaps lägre liggande skogsmyrmosaik. Det andra stickspåret leder till den lilla tjärnen Trollbotjärnen där fiske förekommer av inplanterade fiskar. Några övriga anläggningar för friluftsliv finns inte idag. Äldre tiders skogbrukande har via ytterligare körvägar tagit sig upp på bergets övriga sidor, leder som under senare år varit ingång för skoter till området. Från bergets västra sida kan eventuellt någon av dessa nyttjas som ingång till reservatet för vandrare, den bör i sådant fall märkas upp.

1.4 Källförteckning

Lundqvist, R: *Urskogsinventering i Kopparbergs län*.
Sjörs, H och medarb. 1973: *Skyddsvärda myrar i Kopparbergs län*.
Växtekologiska studier 3, Uppsala.
Länsstyrelsen i Kopparbergs län. 1988: *Naturvårdsprogram för Kopparbergs län*. 1988:1.
Charlie Ekenberg: *Inventering år 2000* (opubl)

2 PLANDEL

2.1 Syfte med naturreservatet

Bevara biologisk mångfald

Främsta syftet med reservatet är att bevara det stora väglösa vildmarksområdet med dokumenterat höga naturskogsvärden på bergets platå liksom i de frodiga slutningsskogarna. Artrikedomen är hög med fynd av en rad hotade arter. Områdets storlek och variation på biotoper ger goda förutsättningar för en fortsatt långsiktigt god bevarandestatus för de arter och livsmiljöer som återfinns här. Det under förutsättning att området lämnas i naturlig utveckling utan skogsbruksåtgärder. Efterliknande av naturliga störningsregimer som brand kan om möjligt, i begränsad skala, ges utrymme för i områdets skötsel.

Tillgodose områden för friluftsliv

Områdets storslagenhet ska kunna upplevas i största möjliga mån utan att naturmiljöerna påverkas i negativ riktning.

Syftet ska nås genom

Föreskrifter för området

Området skyddas mot rationellt skogsbruk eller andra verksamheter som kan äventyra de livsmiljöer samt växt och djursamhällen som är knutna till naturskogen.

För att tillvarata områdets friluftslivsvärden samt att kanalisera densamma ges möjlighet att via befintlig skoterled besöka området. Några nya anläggningar, förutom denna skoterleden samt en befintlig slobod vid Morsjön, planeras inte att uppföras. En ingång till reservatet via vandringsled från västra sidan av berget bör utredas.

Skötsel enligt skötselplan

Informationstavlor sätts upp samt skoterled märks upp i terrängen för att vägleda friluftslivet.

För att kontrollera efterlevnaden av föreskrifter samt att eventuell störning eller slitage av områdets naturmiljöer inte uppkommer ska regelbunden tillsyn att ske. Dessa kontroller kommer att ligga till grund för fortsatta ställningstaganden över reservatets föreskrifter och skötselbehov. Även undersökningar över hotade arters bevarandestatus och utveckling kommer att göras.

2.2 Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreseptatet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför eventuella nya stigar och andra anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden ej äventyras. Inga nya anordningar bör skapas i biologiska värdekärnor. Levande eller döda träd som utgör fara eller hinder utmed leder får tas bort eller flyttas.

2.3 Skötselområden med kvalitetsmål och åtgärder

Reservatet är indelat i 4 skötselområden, vilka utgår från naturtyp och skötselbehov. Skötselområdena är markerade på bifogad skötselplankarta:

1. Barrnaturskogar
2. Myrar
3. Ungskogar och hyggen
4. Friluftsliv

Skötselområde 1: Barrnaturskog

Beskrivning

Granskog av frisk ristyp dominerar området och ställvis har många riktigt gamla granar påträffats. Åldrar över 300 år har noterats. Skogen är lågvuxen i höjdlägena, ofta med toppbrutna granar och lågvuxna björkar. Äldre tiders dimensionsavverkningar har på platån på många ställen lämnat efter sig skogsmiljöer i glesa bestånd. Några delområden

innehåller mer än bara enstaka tallar, medan inslaget av lågvuxen björk är mer genomgående. Vid Morsjön växer hybriden mellan vanlig björk och dvärgbjörk *Betula alba x Betula nana*, mer än manshög och buskliknande. Genomgående finns enstaka träd med hög ålder i de glesare bestånden och som överståndare i yngre bestånd. Det är relativt ont om torrträd och lågor på platån. Förhållandevis få spår av skogsbränder har observerats. Det som påträffats är brutna stubbar och kolrester efter brand i humuslagret. Blåbär, kråkbär, mossor bl a lummermossa och enstaka örter, bl a hönsbär växer i fält- och bottenskikten. Bergets sluttningar består i bjärt kontrast till platåns magra skogar av frodvuxen granskog. Andelen död ved är också större. Här syns också en tydlig diabaspåverkan i den örtrika markvegetationen.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Det är gynnsamt tillstånd när följande kvalitetsmål är uppnådda: Naturvärdena i skogslandskapet förväntas stadigt öka med tilltagande trädålder och död ved i olika successionsstadier för att på sikt uppnå naturskogens nivåer. Därmed ges också ökade förutsättningar för hotade arter, som tex långt broktagel, att upprätthålla gynnsam bevarandestatus.

Skötselåtgärder

Skogen lämnas för fri utveckling. Slutningskogarnas naturvärden kräver en fortsatt beskuggande och fuktighetshållande miljö varför dessa får utvecklas i naturliga successionsförlopp. Död ved är på bergsplatån en bristvara där dimensionshuggningarna satt sina spår. Möjligen kan, där förutsättningar finns, och ovannämnda arters livsbetingelser inte hotas, att bränning sker på vissa delar av platån för att efterlikna naturliga störningsregimer.

Skötselområde 2: Myrar och vatten

Beskrivning

Högplatån är till stora delar täckt av myrar, mestadels av backmyrar och plana kärr med tuvsäv och blååtäl som karaktärsarter. Den diffusa övergången mellan myr och skog tyder på att myrarna är grunda. Trots att berggrunden utgörs av diabas är de alla artfattiga. Någon dikning har inte förekommit och hela området är orört. Myrarna avvattnas via ett antal småbäckar nerför sluttningarna. Fågellivet är relativt trivialt. I tjärnarna kan arter som kricka, knipa och gräsand påträffas. Det är alltid i endast några enstaka exemplar. På myrmarkerna är likaså fågellivet sparsamt. Grönbena och gluttsnäppa är noterade som häckfåglar i anslutning till våtare partier, orre och dalripa återfinns i små men livskraftiga stammar. På myrkanternas torrfuror återfinns varglaven på ett flertal platser.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Målsättningen är att våtmarkernas naturliga hydrologi ska bibehållas i ett opåverkat tillstånd. Förutsättningarna för en långsiktig överlevnad för

arter knutna till myrar och vatten med dess omgivande naturmiljöer bibehålls intakta och i ett längre perspektiv förbättras.

Skötselåtgärder

Myrarna lämnas för fri utveckling.

Skötselområde 3: Ungskogar

Beskrivning

På höjdplatån syns också spår efter sentida avverkningar i form av ungskogar som skär över berget i öst-västlig riktning. Även på bergets övriga sidor klättrar hyggen och ungskogar upp en bra bit i sluttningarna. Dessa avverkningar har skett på senare tid. Reservatets avgränsning skär på ett flertal ställen över dessa hyggen. På ett antal platser har dessa avverkningar skett i bördiga bäckdalar och fuktstråk. Inom en nära framtid kommer dessa hyggen att åter vara beskogade och utgör då värdefulla skydds zoner till den betydligt äldre sluttningsskogen.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Ungskogarna ska utvecklas fritt till en variationsrik skog med avseende på åldersfördelning och skiktning. Lövinslag är positivt. På lång sikt ska denna skog utvecklas till karaktären av naturskog med till den följande värden.

Skötselåtgärder

Ungskogarna lämnas för fri utveckling.

Skötselområde 4: Friluftsliv

Beskrivning

En skoterled går över berget i syd-nordlig riktning. Den leder via två stickspår dels till en slobod vid Morsjön med fina vyer åt söder över omgivande skogsmyrmosaik dels till Trollbotjärnen. Leden syftar till att tillgängliggöra detta stora vildmarksområde i så stor utsträckning som möjligt utan att orsaka störningar på växt- eller djurlivet. Om trafiken längs skoterleden visar sig ge negativa konsekvenser bör leden dras om. Alternativt kan föreskrifterna som behandlar skotertrafik revideras i syfte att trygga fortsatt gynnsamma livsbetingelser för växt- och djurliv.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda: Information om området ska finnas som broschyr och finnas på länsstyrelsens webbsida. Informationsskyltar finns vid entréer som ansluter till reservatet. Skoterleden är väl utmärkt i terrängen.

Skötselåtgärder

Initialåtgärder

Tydliggöra entréer till området genom att ta fram informationsskylt som sätts upp vid entréerna till området. Ta fram informationsbroschyr. Markera reservatets gränser i fält. Markera skoterleden samt eventuell vandringsled i terrängen.

Löpande skötsel

Underhåll av gränser och skyltar. Information om reservatsföreskrifterna bör finnas vid skoterledens passage in i reservatet i söder och i norr. Dessutom bör informationsskyltar placeras där naturliga entréer finns för besökande under sommarhalvåret. Förslagsvis kan information finnas vid Käppskärdalen där gammal skogsbilväg ansluter mot reservatet. Likaså kan information finnas på östra sidan om reservatet där reservatet ansluter mot skogsbilväg. På västra sidan finns hyggen och ungsogor mellan reservat och väg men här finns goda parkeringsmöjligheter varför informationstavla liksom vandringsled till reservatet bör utredas.

Tillgänglighet - vägar och parkering

De parkeringsmöjligheter som erbjuds efter skogsbilvägarna på bergets alla sidor är fullt tillräckliga varför inga nya fickor anläggs.

Leder

Områdets karaktär av ett stort vildmarksområde upptäcks bäst på egen hand. Den skoterled som finns kan ses som riktlinje i terrängen även för besökare till fots. Någon nyanläggning eller utmärkning av leder är inte aktuell.

2.4 Jakt och fiske

Jakt är enligt föreskrifterna begränsad till älg, rådjur, hare, räv, mink, tjäder, orre, och ripa. Formerna för jakt är reglerade för att bibehålla områdets upplevelsevärde samt undvika skador på växtligheten. Älgdragare får användas under förutsättning att markskador inte uppkommer. Jaktpass, jaktgränser e.dyl. får endast markeras tillfälligt vid jakt. Eventuella presenningar och liknande kan användas tillfälligt under älgjakten, men dessa ska tas med hem efter avslutad jakt. Sikt- eller skjutgator får inte röjas.

I några av de små sjöarna/tjärnarna har också utsättning av fisk skett under senare år. De små tjärnarna och sjöarna är ursprungligen fiskfria. Fisket får fortgå men några anläggningar eller åtgärder för fiskevård som kan skada eller påverka naturmiljöerna i övrigt är inte tillåtna.

2.5 Dokumentation och uppföljning

Dokumentation

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning

Kvalitetsmål

Uppföljning av de kvalitetsmål som angetts i skötselplan ska göras som underlag för utvärdering av om syftet med reservatet uppnås.

Uppföljningen genomförs av Länsstyrelsen.

Uppföljning av kvalitetsmål i bevarandeplaner utförs av Länsstyrelsen inom ramen för uppföljning av skyddad natur vilket omfattar ett urval reservat med olika naturtyper, men kan även utföras inom ramen för uppföljning av kvalitetsmål i skötselplaner.

Övriga skötselåtgärder

Förvaltaren ansvarar för att följa upp genomförda skötselåtgärder.

2.6 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

2.7 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Prioritet	Finansiering
Informationsskylt	2008	1	Reservatsanslag
Gränsmarkering	2008	1	Reservatsanslag
Utmärkning skoterled	2008	2	Reservatsanslag
Eventuell bränning		3	Reservatsanslag
Uppföljning av skötselåtgärder			Reservatsanslag
Uppföljning av kvalitetsmål			Anslag för uppföljning

Bilagor:

Bilaga 1: Skötselkarta